

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Tdo/81/2015
Identifikačné číslo spisu:	8413010442
Dátum vydania rozhodnutia:	27.07.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Hatala
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:8413010442.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Hatalu a členov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Daniela Hudáka v trestnej veci obvineného F. H. pre zločin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b/, ods. 3 písm. a/ Tr. zák. prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 27. júla 2016 v Bratislave dovolanie obvineného F. H. podané prostredníctvom jeho obhajcu JUDr. Ivana Hrica proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 11. marca 2015, sp. zn. 1To/33/2014 a rozhodol

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného F. H. s a o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Kežmarok (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom z 30. januára 2014, sp. zn. 7 T 230/2013 uznal obvineného F. H. vinným zo zločinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b/, ods. 3 písm. a/ Tr. zák. na nasledovnom skutkovom základe:

„dňa 7. júla 2013 v čase okolo 19:30 hod. pod vplyvom alkoholických nápojov za použitia FAB kľúčov, ktoré si v presne nezistený deň roku 2013 nechal vyrobiť bez súhlasu vlastníkov a užívateľov domu, rodičov H. H. a F. H., bez súhlasu a proti vôli jedinej oprávnenej osoby, H. H., otvoril uzamknutú vstupnú bráničku na pozemku pred rodinným domom s popisným č. XX na X. ulici v K., okres Kežmarok, otvoril uzamknuté vstupné dvere vedúce do tohto rodinného domu, vstúpil do domu, na výzvu matky H. H., nar. XX. júla XXXX, trvale bytom K., X. XX, okres Kežmarok, aby opustil jej dom a pozemok, nereagoval a v rodinnom dome zotrval, pričom počas svojho zotrvania v dome poškodenej H. H. vulgárne nadával.“

Za to okresný súd obvineného odsúdil podľa § 194 ods. 3 Tr. zák. za použitia § 38 ods. 2 Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 3 (troch) rokov. Podľa § 51 ods. 1 Tr. zák. súd obvinenému výkon uloženého trestu podmiennečne odložil na skúšobnú dobu s probačným dohľadom v trvaní 3 (troch) rokov. Podľa § 51 ods. 3 písm. b/, c/ Tr. zák., § 51 ods. 4 písm. a/, g/ a j/ Tr. zák. súd obvinenému uložil primerané obmedzenia. Podľa § 73 ods. 2 písm. d/ Tr. zák. súd obvinenému uložil ochranné protialkoholické liečenie ústavnou formou.

Proti tomuto rozsudku podal prokurátor Okresnej prokuratúry Kežmarok (ďalej len „okresná prokuratúra“), ako aj obvinený F. H. odvolanie, o ktorom Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 11. marca 2015, sp. zn. 1To/33/2014 rozhodol tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. d/, e/, ods. 3 Tr. por. napadnutý rozsudok vo výroku o treste zrušil a rozhodujúc sám podľa § 322 ods. 3 Tr. por. obvineného odsúdil podľa § 194 ods. 3 Tr. zák., § 38 ods. 2 Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 3 (troch) rokov. Podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. ho pre výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia. Podľa § 73 ods. 2 písm. d/ Tr. zák. súd obvinenému uložil ochranné protialkoholické liečenie ústavnou formou. Odvolanie obvineného podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné zamietol.

Dňa 17. augusta 2015 bolo okresnému súdu doručené dovolanie obvineného podané prostredníctvom zvoleného obhajcu JUDr. Ivana Hrica, advokáta, so sídlom Ing. Kožucha č. 8, 052 01 Spišská Nová Ves.

V dovolaní obvinený uplatnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., t. j. rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Obvinený v dovolaní namietal, že 1. júla 2013, t. j. sedem dní pred skutkom mu zomrel otec, F. H., ktorý mu v závete (spolu s ďalšími dvoma súrodencami) z roku 2002 (pozn. správne malo byť 2000) zanechal celý svoj nehnuteľný majetok, vrátane rodičovského domu, ktorý dovtedy patril do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Na základe tohto sa v uvedený deň v zmysle § 460 a § 123 Obč. zák. stal obvinený jedným zo štyroch spoluvlastníkov rodinného domu (popri poškodenej a dvoch súrodencoch) s podielom 1/6 a mal ho tak právo užívať.

Vyjadril nesúhlas so závermi súdov, podľa ktorých užívacie právo k nehnuteľnosti (napriek existencii vlastníckeho práva) nemal. Bol toho názoru, že dňa 7. júla 2013 vnikol a zotrval vo svojom obydľí, a preto objektívnu stránku posudzovaného trestného činu spočívajúcu v „neoprávnenom vniknutí do obydľia iného“, resp. v „neoprávnenom zotrvaní v obydľí iného“, nemohol naplniť.

Nad rámec tohto, bez poukazu na konkrétny dovolací dôvod obvinený upriamil pozornosť na fakt, že v čase spáchania skutku mal štyri promile alkoholu, na základe čoho došlo k podstatnému zhoršeniu rozpoznávacích a ovládacích schopností, čo sa konštatuje aj v znaleckom posudku. Podľa riaditeľa Centra pre liečbu drogových závislostí, K. H., pri štyroch promile osoba nemusí vnímať okolie, môže byť v bezvedomí, resp. prakticky umierať. Nemá schopnosť stáť na nohách, rozprávať, ale skôr len vydávať nejaké zvuky. Za týchto okolností ho jeho matka vyzvala, aby opustil obydľie, na čo tento nereagoval.

Na základe vyššie uvedeného obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) vyslovil, že rozsudkom krajského súdu bol z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. porušený zákon v ustanovení § 321 ods. 1 písm. d/ Tr. por. v spojení s § 8 Tr. zák. a § 194 Tr. zák. v neprospech obvineného. Súčasne navrhol, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol.

Rovnopis dovolania obvineného okresný súd podľa § 376 Tr. por. 29. septembra 2015 doručil okresnej prokuratúre s upozornením, že sa k nemu do 15 dní môže vyjadriť.

Dňa 22. októbra 2015 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie prokurátora okresnej prokuratúry, ktorý sa s podaným dovolaním nestotožnil a toto navrhol podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietnuť. Uviedol, že námietkami obvineného týkajúcimi sa jeho práva vstúpiť, resp. užívať nehnuteľnosť sa odvolací súd veľmi podrobne vysporiadal a tieto s poukazom na príslušné predpisy súkromného práva aj vyvrátil.

Spisový materiál bol spolu s dovolaním najvyššiemu súdu predložený na rozhodnutie 30. októbra 2015. Dňa 9. novembra 2015 najvyšší súd spis okresnému súdu vrátil ako predčasne predložený. Opätovne bol spis najvyššiemu súdu predložený 4. júla 2016. Následne najvyšší súd v zmysle nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky z 16. decembra 2015, sp. zn. I. ÚS 355/2015 doručil vyjadrenie prokurátora obvinenému a jeho obhajcovi.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) predbežne preskúmal dovolanie obvineného F. H. i predložený spisový materiál a zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h/ Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), prostredníctvom zvoleného obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.) a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 3 Tr. por.). Zároveň ale zistil aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Pokiaľ ide o hlavnú námietku obvineného, podľa ktorej predmetného trestného činu sa dopustiť nemohol, keďže v dome býval, po smrti otca sa stal jedným z podielových spoluvlastníkov domu a tento mal právo (spolu s ostatnými spoluvlastníkmi) ho užívať, najvyšší súd uvádza nasledovné.

Ustanovenie § 194 Tr. zák. je vyjadrením trestnoprávnej ochrany domovej slobody, ktorá je garantovaná v čl. 21 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a v čl. 12 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“). V citovaných ustanoveniach sa priznáva právo na nedotknuteľnosť obydlia, s tým, že nie je dovolené doň vstúpiť bez súhlasu toho, kto v ňom býva. Pomocou ústavnokonformného výkladu, ale aj z doterajšej rozhodovacej praxe súdov možno jednoznačne vyvodiť, že aplikovaná skutková podstata nechráni vlastníka obydlia, ale jeho oprávneného užívateľa, t. j. toho, kto v ňom na základe právne relevantného dôvodu býva. Isteže, takýmto právne relevantným dôvodom je najčastejšie vlastnícke právo a vo väčšine prípadov aj o vlastníkov pôjde. Môže však ísť aj o nájomníkov, príp. podnájomníkov.

V rozhodnutí R 51/1973 (obdobne aj v Tpjf 33/1979, R 1/1980, R 64/1952) sa konštatuje, že „Ustanovenie § 238 Tr. zák. (pozn. teraz § 194 Tr. zák.) chráni užívateľa bytu proti komukoľvek, kto nemá právo užívania bytu. Nezáleží na tom, či osoba, o ktorej byt ide, je jeho vlastníkom, nájomníkom, držiteľom, užívateľom a pod. Rozhodujúce je, či v čase činu uvedený byt užíval obvinený alebo niekto iný.“

Z uvedeného s ohľadom na súdmi ustálený skutkový stav plynie, že rozhodujúce pre posúdenie, či obvinený spáchal trestný čin porušovania domovej slobody podľa § 194 Tr. zák. je, či bol pri tomto užívaní oprávnený. Ak tomu tak bolo, potom vstupom do obydlia len realizoval svoje právo a trestný čin spáchať nemohol.

Súdy nižšej inštancie, ale aj najvyšší súd postupom podľa § 7 ods. 1 Tr. por. dospeli k záveru, že okamihom smrti otca obvineného (1. júla 2013) sa obvinený v súlade s § 460 Obč. zák. stal jedným z spoluvlastníkov inkriminovaného obydlia v pomere 1/6.

Iba z tejto skutočnosti ale nemožno vyvodiť, že obvinený mal v čase spáchania skutku k obydliu aj užívacie právo. Najvyšší súd sa v celom rozsahu stotožňuje so závermi okresného súdu zo s. 6 ods. 5 rozsudku, resp. so závermi krajského súdu zo s. 8 ods. 6 rozsudku, v ktorých tieto na podklade § 139 ods. 2 Obč. zák. pojednávajúcich o hospodárení so spoločnou vecou jasne vysvetlili, že obvinenému právo užívať predmetnú nehnuteľnosť v čase skutku nesvedčalo.

Aj podľa najvyššieho súdu obvinený ako menšinový spoluvlastník rodinného domu v čase spáchania skutku nebol jeho oprávneným užívateľom, a preto pokiaľ bez súhlasu jeho oprávneného užívateľa (jeho matky) do neho vstúpil, resp. proti vôli oprávneného užívateľa v ňom zotrval, dopustil sa zločinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b/, ods. 3 písm. a/ Tr. zák.

Nad rámec uvedeného najvyšší súd doplná, že hoci by aj obvinený bol oprávneným užívateľom domu, jeho konanie by mohlo naplniť znaky uvedeného trestného činu v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Tr. zák. Podľa mienky najvyššieho súdu, z vykonaného dokazovania nemožno vylúčiť (hoci, samozrejme, takýto záver by musel ustáliť súd, ktorý dokazovanie vykonával), že obvinený o existencii svojho vlastníckeho práva ani nevedel, resp. do domu vstupoval s vedomím (mysliac si), že tento je vo výlučnom vlastníctve jeho matky, čo uviedol vo svojej výpovedi.

Ak ale obvinený v rozpore so skutočnosťou predpokladal, že jediným vlastníkom a oprávneným užívateľom domu je jeho matka a napriek tomu do neho bez jej súhlasu vošiel a proti jej vôli tam aj zotrval, potom celkom zjavne konal v úmysle porušiť záujem chránený Trestným zákonom (porušiť domovú slobodu poškodenej). Obvinený by za týchto okolností konal v tzv. pozitívnom skutkovom omyle (mylne predpokladal okolnosť, ktorá v spojení s inými zakladá trestnú zodpovednosť), ktorý sa z hľadiska trestnej zodpovednosti trestá ako pokus, t. j. v zmysle § 14 ods. 2 Tr. zák. sa trestá podľa trestnej sadzby ustanovenej pre dokonaný trestný čin.

Vo vzťahu k ďalšej námietke obvineného (týkajúcej sa ťažkej opitosti, v ktorej sa obvinený v čase skutku nachádzal) najvyšší súd uvádza, že mu nie je zrejmé, k čomu smerovala. Ak chcel obvinený povedať, že v čase spáchania skutku nebol príčetný, potom najvyšší súd odkazuje na znalecký posudok RNDr. Remeckej, ktorý takýto záver vyvracia. Ak si chcel touto argumentáciou privodiť zníženie trestu, potom najvyšší súd uvádza, že (bez ohľadu na to, že obvinený si tento stav privodil sám a dobrovoľne), trest, ktorý mu bol uložený, je na samej dolnej hranici trestnej sadzby.

Vychádzajúc z vyššie formulovaných úvah najvyšší súd dospel k záveru, že v posudzovanej trestnej veci dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. nie sú dané, a tak dovolanie obvineného F. H. podľa § 382 písm. c/ Tr. por. uznesením na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.